

Μετάφραση Αθηνά Δημητρίου εκδόσεις

Με το “Κύδος” ολοκληρώνεται η τριλογία της Ουαϊτιάς

“Περιγραμμά- Μετάβαση Αθήνα”

Το τρίτο μέρος είναι μία ανατομία του σύγχρονου πολιτισμού, στην μεταμοντέρνα εκδοχή του. Την

Το τρίτο βιβλίο είναι δομημένο σε δύο μεγάλα κεφάλαια-ενότητες. Στο πρώτο η συγγραφέας συναντά πρόσωπα και αφηγείται ιστορίες, ενώ στο δεύτερο επίκεντρο είναι ένα συνέδριο σε κάποια ευρωπαϊκή πόλη, στο οποίο η συγγραφέας δίνει συνεντεύξεις και συζητά με πρόσωπα όπως η εκδότρια, η δημοσιογράφος, ο κριτικός βιβλίου και παρουσιαστής τηλεοπτικής εκπομπής. Με αφορμή τις ανολοκλήρωτες συνεντεύξεις-εξομολογήσεις, στις οποίες οι λαμβάνοντες την συνέντευξη εξομολογούνται εν είδει ψυχοθεραπείας στην συγγραφέα και αυτή κάνει τις παρατηρήσεις της, εμβολιάζοντας στις αφηγήσεις και τους προβληματισμούς που ακούει την δική της αναζήτηση ταυτότητας, διαπιστώνουμε ότι το μεγάλο ερώτημα του ανθρώπου που είναι πώς βρίσκουμε την αγάπη θάβεται στους καιρούς μας στην προτεραιότητα και την αποθέωση του εγώ.

Ο καταναλωτικός πολιτισμός μας μάς πείθει ότι έχουμε ανάγκη τα υλικά αγαθά: “Εμείς οι εκδότες προχωρούμε με βάση την προϋπόθεση ότι κανένας δεν ενδιαφέρεται για τα βιβλία, ενώ οι παραγωγοί των κορνφλέικς μας πείθουν ότι τα κορνφλέικς είναι απαραίτητα σ’ όλο τον κόσμο όσο ο ήλιος” (σελ. 188). Ο καταναλωτικός πολιτισμός γίνεται μεταμοντέρνος με βάση τον ξερολισμό του εγώ. Είναι χαρακτηριστική η συζήτηση της συγγραφέως με τον εκδότη, στην οποία η συγγραφέας θα υπερασπιστεί την αξία του Δάντη αντιδρώντας σε όλους εκείνους που χωρίς να τον έχουν διαβάσει ή να τον έχουν κατανοήσει, τον απορρίπτουν υποτιμώντας τον με απαράδεκτους χαρακτηρισμούς (σελ. 52). Ο εκδότης θα τονίσει ότι ο κόσμος σήμερα αρέσκεται να καίει τις αξίες, προκειμένου να κερδίσει. Ένας συγγραφέας επιδιώκει το βιβλίο του να γίνει ταινία, εμπορικό προϊόν, να καεί μέχρι το μεδούλι. Όμως η αξία οποιουδήποτε έργου χρειάζεται τον κόπο αυτού που το

προσλαμβάνει, προκειμένου να γίνει βίωμα αυθεντικό!

Η συγγραφέας- αφηγήτρια, που και στο τρίτο μέρος κατανομάζεται μία φορά με το όνομα “Φαίη”, δεν θα διστάσει να καταγράψει μεγάλες αλήθειες που μαρτυρούν την εμπάθυνσή της στο μυστήριο του ανθρώπου και στο τι κάνει τις σχέσεις αυθεντικές:

“Ηθελα να δείξω στην (φεμινίστρια) αδελφή μου πως είναι εφικτό να κερδίσεις την ελευθερία και την αυτογνωσία χωρίς να συμπαραισιάσεις τον κόσμο ολόκληρο ώσπου να το πετύχεις” (σελ. 88)

“Τα παιδιά μας τα βρίσκουν όλα έτοιμα και προσποιούμαστε ως γονείς, ακόμη κι αν οι σχέσεις μας έχουν διαλυθεί ότι είμαστε όπως είμαστε. Μήπως τους κάνουμε μεγάλη ζημιά με το να τους προστατέψουμε από αυτόν τον πόνο που ίσως να τους ζωντάνευε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο και ταυτόχρονα ξέρω ότι αυτό δεν ισχύει και ότι εκείνο που με κάνει να σκέφτομαι έτσι είναι η πίστη μου στην αξία της οδύνης. Τέχνη χωρίς οδύνη δεν υπάρχει, η αγάπη μου για την λογοτεχνία πηγάζει από την επιθυμία μου να επαληθεύεται αυτή η πεποίθηση” (σελ. 121)

“Οι ήρωές μου γίνονται συχνά αποδέκτες μιας πρόκλησης που έχει ως έναυσμα μια απλή ερώτηση: να καταδυθούν στα βάθη του εγώ τους και να τολμήσουν να αποκαλυφθούν” (σελ. 157)

“Πολλοί φίλοι μου εξεπλάγησαν όταν αρνήθηκα να παραδώσω την επιμέλεια του παιδιού μου διότι είχαν την άποψη ότι ως φεμινίστρια έπρεπε να προωθώ την ισότητα μεταξύ των δύο φύλων και επίσης, επειδή υπάρχει η πεποίθηση ότι ο γιος έχει ανάγκη τον πατέρα του με έναν ιδιαίτερο τρόπο, για να του μάθει πώς να γίνει άντρας. Όμως εγώ δεν θέλω να μάθει ο γιος μου να είναι άντρας, θέλω να γίνει άντρας μέσα από τις δικές του εμπειρίες...

Δεν είναι οι αντρικές αξίες το προϊόν ενός ευλαβώς φυλασσόμενου εγωισμού, αλλά συμπεριλαμβάνουν αξίες όπως η τιμή, το καθήκον, ο ιπποτισμός... Η άρνηση των διαφορών ελαχιστοποιεί τις καλύτερες ιδιότητες ανδρών και γυναικών” (σελ. 168)

“Την έσχατη ανταμοιβή την δίνουν η υπομονή, η επιμονή και η αφοσίωση και όχι η φιλοδοξία και η διακαής επιθυμία” (σελ. 182)

“Τι άλλο είναι η ιστορία εκτός από μνήμη χωρίς πόνο;” (σελ. 48)

“Χωρίς την ιστορία δεν υπάρχει ταυτότητα. Δεν μπορούσε να καταλάβει εκατό τοις εκατό την έλλειψη ενδιαφέροντος που έδειχναν τα παιδιά της για το παρελθόν ούτε την προσήλωσή τους στην λατρεία της ευτυχίας. Ο κόσμος τους είναι ένας κόσμος χωρίς πόλεμο, όμως είναι κι ένας κόσμος χωρίς μνήμη” (σελ. 119)

“Οι ηλικιωμένοι άνθρωποι που έδωσαν συνεντεύξεις για εκείνο το μυθιστόρημα ισχυρίζονταν ότι ένιωθαν ξαλαφρωμένοι που δεν ζούσαν όπως άλλοτε κι ας ένιωθαν νοσταλγία για εκείνα τα χρόνια” (σελ. 162)

“Υπήρχε μια γενικευμένη νοσταλγία για το ιδεώδες της λογοτεχνίας, όπως και για τον χαμένο κόσμο της παιδικής ηλικίας, που το κύρος και η αυθεντικότητά τους έδειχναν να είναι κατά πολύ ανώτερα των σημερινών. Όμως αν επιστρέφαμε σ’ αυτήν την πραγματικότητα έστω και για μία ημέρα, για τον περισσότερο κόσμο θα ήταν αφενός αφόρητο και αφετέρου αδύνατο! Παρά τη νοσταλγία μας για το παρελθόν και την ιστορία, πολύ σύντομα θα διαπιστώναμε ότι μας είναι αδύνατο να ζήσουμε σ’ εκείνες τις εποχές και ο λόγος θα ήταν ότι δεν θα είχαμε τις ανέσεις μας, δεδομένου ότι το καθοριστικό κίνητρο της σύγχρονης εποχής μας είναι η επιδίωξη της ελευθερίας μας από κάθε είδους περιορισμούς και κακουχίες!” (σελ. 48)

“Κινητήριος δύναμη δεν είναι η στέρηση, αλλά η ανάγκη... Το ερώτημα είναι τι πραγματικά έχουμε ανάγκη;” (σελ. 128)

“Επιβιώνουμε. Τα σώματά μας επιβιώνουν της χρήσης που τους γίνεται και αυτό είναι που ενοχλεί περισσότερο απ’ όλα. Τα σώματα αυτά συνεχίζουν να υπάρχουν, να γερνούν, να ασχημίζουν και να τους λένε την αλήθεια που δεν θέλουν ν’ ακούσουν” (σελ. 237)

Κύδος είναι αρχαιοελληνική λέξη και σημαίνει βραβείο. Στην ζωή τα βραβεία πρέπει να

αποδίδονται με δικαιοσύνη, με ισότητα ευκαιριών, χωρίς διακρίσεις. Η δικαιοσύνη όμως δεν μπορεί να έρθει αν δεν πάρεις θέση έναντι του καλού και του κακού, της αρετής και της κακίας, αν δεν πετάξεις τα περιττά, όπως φαίνεται στην τελευταία σκηνή του μυθιστορήματος. Τα βραβεία στην ζωή δίνονται σε όποιον βρίσκει την ταυτότητά του. Σ' αυτό το σημείο η συγγραφέας μάς θυμίζει τον στέφανο της δικαιοσύνης που απονέμει ο Θεός σε όποιον αγωνίζεται να ζήσει σύμφωνα με τις αξίες του, νικώντας τον συμβιβασμό και βρίσκοντας την ειλικρίνεια, δηλαδή την αλήθεια.

Η τριλογία της Cusk μας ξαναθέτει με σύγχρονο τρόπο όλα τα ερωτήματα που ως Εκκλησία συχνά ξεχνούμε να θέσουμε στον σύγχρονο άνθρωπο. Η αιωνιότητα βιώνεται στο παρόν. Και το παρόν θέλει θέσεις και όχι νάρκη εγωκεντρισμού, ακόμη κι αν είναι για το “καλό” μας. Δεν έρχεται η σωτηρία με την επιστροφή σε ένα χτες, ρομαντικοποιημένο, αλλά ανέφικτο να βιωθεί. Ακόμη και οι ιεροκήρυκες του χτες ζούνε με σημερινά δεδομένα και δεν πείθουν διότι είναι υποκριτές, ακόμη κι αν δεν το συνειδητοποιούν. Θέλει λοιπόν να διαλεχθούμε με το παρόν και όχι να το αφορίζουμε. Θέλει να διαλεχθούμε με τον κόσμο και όχι να του κλείνουμε την πόρτα. Η σωτηρία δεν είναι ατομικό γεγονός, αλλά αγκαλιάζει τον κόσμο. Και η σωτηρία έρχεται στην ιστορία!

π. Θεμιστοκλής Μουρτζανός

Κέρκυρα, 4 Ιανουαρίου 2020

Εστάλη στην ΟΔΥΣΣΕΙΑ, 4/1/2020 #ODUSSEIA #ODYSSEIA